

نشریه الکترونیکی سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی

سر سخن

نگاهی به وقف به عنوان فعالیت داوطلبانه در حرم مطهر رضوی

الهه محبوب^۱

فعالیت‌های داوطلبانه در سازمان‌های مردم‌نهاد در سراسر جهان نقش بسزایی در بهبود جامعه در زمینه‌های مختلف دارد. کمک به افراد چه از طریق وقف اموال برای مصارف عمومی یا صرف وقت برای پیشبرد اهداف خیرخواهانه، نه تنها باعث سلامت جسمی و روحی فرد می‌شود بلکه باعث ارتقای حس نیکوکاری در جامعه می‌شود. بر همین اساس است که امر کمک‌رسانی به دیگران سابقه‌ای دیرینه در فرهنگ ما دارد.

در حرم مطهر رضوی (ع)، خدمت به مردم در قالب وقف و خادمیاری از گذشته تاکنون نهادینه شده است. به طوری که به مدد وقف، تاکنون خدمات آموزشی، فرهنگی، پزشکی و اجتماعی فراوانی توسط این مجموعه مقدس انجام شده است و باعث توسعه خدمات فوق در شهر مشهد و استان خراسان شده و حتی سراسر ایران را در بر گرفته است. نخستین مراکز پزشکی وقفی، توسط آستان قدس رضوی در حرم مطهر و مشهد دایر شد که نقش بسزایی در افزایش سلامت و بهداشت جسمی و روانی جامعه داشته و دارد. در حوزه آموزشی، مدارس و مکتبخانه‌هایی تأسیس شد که هدف آن آموزش به کودکان یتیم و سایر دانش‌آموزان بود.

وقف کتاب به حرم مطهر زمینه ایجاد کتابخانه آستان قدس رضوی شد که امروزه یکی از مراکز مهم فرهنگی جهان اسلام است. موارد بالا نمونه کوچکی از عمل خیر و فعالیت‌های فردی افراد برای معنابخشی به زندگی جمعی است. معرفی کارهایی که در قالب وقف انجام شده و یا به صورت داوطلبانه برای خدمت به مردم صورت گرفته - که هر دو در معنی و مفهوم یکی است - می‌تواند سیر حرکت فعالیت‌های اجتماعی را از شکل فردی به صورت جمعی تغییر دهد و تمامیت‌خواهی فردی را کمرنگ کند. بنابراین، روایت وظیفه‌آلود تحقیق است که پیشینه این نوع خدمات و کاربرد آن را در جامعه معرفی کند.

سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی

نشریه الکترونیکی شمسه، دوره ۱۴، شماره ۵۴-۵۵، بهار و تابستان ۱۴۰۱.

۱. دکتری تاریخ- رئیس اداره اسناد سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی. رایانامه: mahboob@gmail.com